

Угроженост безбедности Западног Балкана албанским тероризмом

УДК: 327.56 (497-15) : 327.88 (=919.83)

Проф. др *Милан Мијалковски*, пуковник у пензији

После десетогодишњих крвавих, првенствено етничких, конфликта на простору Западног Балкана (Албанија, Македонија, Србија и Црна Гора, Босна и Херцеговина и Хрватска) појавила се претња од тероризма. Његови носиоци су албански екстремисти. Руковођени субјективном проценом о неповољном статусу своје етничке заједнице, и оптерећени радикалним исламом, албански терористи изводе акције против матичне државе ради разбијања њеног територијалног интегритета. Своје противзаконито насиље настоје да прикажу као изнуђено, односно у функцији поправљања неподношљивог положаја својих сународника, сматрајући да је решење тог проблема стварање „велике“ исламске албанске државе. Таква искључивост, коју, између осталог, испољавају посредством терористичке „Албанске националне армије“ („АНА“), велика је опасност по безбедност Западног Балкана.

Кључне речи: *Западни Балкан, тероризам, албански тероризам, „Албанска национална армија“.*

Крвавим догађајима на Балкану у последњој деценији 20. века – у периоду када је процес глобализације света био веома динамичан, потврђени су познати ставови о том региону у прошлости: да је Балкан „уклета зона немира, конфликта и дивљаштва“, односно „буре барута“. Ако се суди према насилним дезинтеграционим дешавањима у том периоду на простору Западног Балкана¹ (тадашња највећа балканска држава – комунистичка Југославија, прво је дестабилизована тероризмом националистичких и верских екстремиста а потом верским и грађанским ратовима разбијена на пет држава), мало је веро-

¹ У политичком речнику Балкан је дуго означаван као „Европска Турска“ (опширније: *Војна енциклопедија*, друго издање, ВИЗ, Београд, 1973, књига прва, стр. 549). Немачки географ Јохан Цојне, 1809. године, руковођен чињеницом да су Пиринејско и Апенинско полуострво добили назив према доминантним планинским масивима и да су Турци простор (највећи планински масив) према Старој планини називали Балкан (планина), први је тај регион назвао Балканско полуострво. Под њим се подразумева подручје југоисточне Европе између Јадранског, Јонског, Егејског, Мраморног и Црног мора, а његову северну границу чини линија повучена од Тршћанског залива, река Сава и Дунав, односно од Трста до Одесе. Условно, Балкан се може поделити на јужни, источни и западни, који обухвата четири од пет новостворених држава на простору бивше комунистичке Југославије (Србија и Црна Гора, Хрватска, БиХ и Македонија) и Албанију.

ватно да ће успети (светски процес глобализације). Пре свега због тога што је оружаном насиљем на простору Западног Балкана наизглед било оригиналан „изум“ народа тадашње Југославије, док су, у ствари, његови истински инспиратори и подстрекачи били моћни изванбалкански хегемони.

Наглашено ангажовање на превазилажењу нестабилних политичких и других прилика на Западном Балкану које на почетку 21. века показују изванбалкански центри моћи, посебно Северноатлантски савез (НАТО) и Европска унија (ЕУ), указује на њихово искрено и чврсто опредељење да се тај регион претвори у зону мира, демократије и просперитета. У вези с тим су предузели и бројне активности. На пример, у Београду је 13. и 14. новембра 2000. одржан консултативни форум Пакта за стабилност југоисточне Европе на којем је закључено да демократске процесе у земљама Западног Балкана треба снажно политички и економски подржати. Већ 24. новембра 2000. шефови држава или влада ЕУ, пет земаља насталих на тлу СФР Југославије (Словенија, Хрватска, БиХ, СРЈ и Македонија) и Албанија, на самиту у Загребу, усвојили су декларацију у којој се позива на међусобну сарадњу у региону и наговештава могућност појединачних преговора о уласку у Европску унију. Почетком априла 2002. у Београду, на стручној међународној конференцији под називом „Побољшање безбедности и изградња мера поверења у региону југоисточне Европе“, учесници из Албаније, Македоније, Хрватске, БиХ и СРЈ размотрили су могућност изградње мултиетничких друштава и јачања демократије, узајамног поверења и безбедности у југоисточној Европи. Министри одбране НАТО-а и 27 земаља њихових партнера, 7. јуна 2002, на састанку у Бриселу, подржали су територијални интегритет и суверенитет свих земаља Балкана и нагласили опредељење за успостављање мира, демократије и стабилности у том подручју.

Несумњиво, пријем Србије и Црне Горе у Савет Европе (3. април 2003) и одлука шефа УНМИК-а Михаела Штајнера (17. априла 2003) да албанске екстремисте на Космету који се називају „Албанском националном армијом“ („АНА“) прогласи терористичком организацијом чине два најзначајнија показатеља искрености о одлучности међународне заједнице да оконча насилно решавање проблема и дезинтеграционе процесе на том простору. Односно, расположење да се у догледно време учини велики помак у вези са оживотворењем плана о цивилизованом и демократском Балкану. Остварење таквог амбициозног и, надасве, хуманог циља сасвим је могуће уколико удружени народи Западног Балкана и заинтересовани изванбалкански чиниоци испоље највећи опрез и енергично се супротставе политичким, етничким и верским екстремистима, који вребају повољан тренутак да поново посегну за тероризмом као средством за стварање „великих“ етничких држава разбијањем постојећих држава (таква претња безбедности Западног Балкана првенствено потиче од албанског тероризма).

Дихад као извориште албанског тероризма

Успешна одбрана од било које врсте тероризма незамислива је уколико се не утврде мотиви који покрећу његове актере на брутално насиље. Начелно, постоје објективни и субјективни узроци тероризма. Као најзначајнији објективни („оправдани“) узроци наводе се: тоталитарно друштвено уређење, расна дискриминација, нерешено етничко, национално или верско питање, социјална неправда и геноцид. Почев од 1912. године, када су Стара Србија и Македонија ослобођене од петовековне турске окупације, посебно од 1944. године, албанска етничка заједница на тим просторима, у оквиру српске и југословенске државе, без обзира на промене владајућег режима, није (осим за време агресије НАТО-а на СРЈ 1999. године) имала ниједан разлог за развој екстремизма и тероризма, односно за оружано насиље ради одбране својих људских и колективних права. Насупрот таквој реалности, албански екстремисти на микролокацији Космет и у западној и северној Македонији континуирано су проводили тероризам против матичне државе који је често ескалирао у оружану побуну. Тероризам албанских екстремиста на Космету против Србије вишеструко подстиче на слично насиље албанске екстремисте на југоистоку Србије (на подручју општина Прешево и Бујановац) и у Македонији, и једна је од највећих претњи безбедности и развоју Западног Балкана.

Анализа бројних чињеница у вези са албанским тероризмом у прошлости и садашњости, указује на то да је субјективни (неоправдан), односно верски фанатизам главно извориште њиховог необузданог насиља. У ствари, указује на то да су се терористичко-побуњеничка дејства албанских екстремиста против матичне државе (1913, 1926, 1944/1945, 1968, 1981, 1989, 1990, 1998, 2000. и 2001) одвијала у складу са теоријом о дихаду, коју је уобличио исламиста Ал Газали, а операционализовао Сејид Кутб,² који је обешен 1966. године због тога што је, на основу *Курана*, позивао на грађански рат у Египту. Према тој теорији, свет се дели на „дар ал ислам“ (свет ислама) и „дар ал харб“ (неисламски свет). Али, само је ислам истина – све остало је лаж. Циљ исламске вере је целокупно становништво света, а поље

² „Склоп Сејида Кутба прожет је учењем о светоме рату за бојну ствар ... Кутб обрађује све аспекте дихада ... За Сејида Кутба све форме дихада су важне било да се ради о борби речју, писаним текстом, поштовањем верских прописа, убеђивањем или светим ратом. Али он додаје да је борба оружјем тј. свети рат једино средство којим се могу срушити узурпатори тј. људи који владају у име ислама, а у ствари су вероодступници. Зато је по њему оружана борба једно од најважнијих средстава за стварање праве исламске заједнице и да кретање у оружану револуцију за стварање исламске државе најбоље показује ко је прави Муслиман“ (М. Јефтић, *Савремени дихад као рат*, „Нова књига“, Београд, 1989, стр. 335).

њене акције је цела планета. Отуда је свет ислама у сталном рату са осталим светом, све док не победи и не успостави Алахову власт на планети. Трајан мир са становништвом других вероисповести је недопустив. Прихватљива су само примирја у периодима када су муслимани недовољно јаки за оружаном насиље, али она не смеју да трају дуже од десетак година. Раздобља између цикличних побуна Албанаца у претходне три Југославије умногоме се поклапају са захтевима у теорији о цихаду. Наиме, албански екстремисти су подизали побуне независно од тога што су припадници албанске националне мањине били у свему равноправни са осталим грађанима Југославије. На пример, према Уставу СФР Југославије из 1974. године, Покрајина Косово и Метохија имала је статус државе у држави. Скупштину и остале институције те српске покрајине преовлађујуће су чинили Албанци, који су систематски злоупотребљавали службени положај, првенствено ради мајоризације и дискриминације Срба. Међутим, ни са таквим привилегованим статусом нису се задовољавали, па су 1981, 1989. и 1990. године извели оружану побуну против Србије ради разбијања њене територијалне целокупности. Дакле, покушали су да преотму српску територију да би на њој успоставили исламску државу. Та чињеница, као и то да су албански екстремисти и терористи у периоду од 10. јуна 1999, када је на Космету размештена мировна мисија ОУН, до 17. новембра 2001, када су у тој српској покрајини спроведени парламентарни избори (дакле, у периоду када Србија на Космету није имала суверену власт коју су претходних година оптуживали за наводни терор над Албанцима), „извели 5.616 терористичких напада, приоритетно над српским цивилима, у којима је убијено 1.120, рањено 1.179, а отето 1.075 лица“³, недвосмислено показују да је цихад основни покретач албанског тероризма и побуна.

Одбијање албанских екстремиста да признају легитимну власт Србије такође има извориште у радикалном исламу. Они бојкотују ту власт (лидери албанских екстремиста су 1990. године позвали Албанце на Космету да напусте посао у државним, привредним, културним и другим институцијама Србије и већина је ревносно испунила њихов налог) због тога што је она безбожничка. Међутим, њихово игнорисање власти матичне државе није пасивно, већ крајње агресивно, што такође потврђује стратегију цихада. Она се испољава у покушају насилног ширења ислама јер су се његови заговорници руководили заблудом да су довољно јаки да нападају, а матичну државу су оценили као недовољно јаку да се одбрани (албански екстремисти на Космету су у периоду од 1990. до 1997. године спровели свеобухватне припреме за примену масовног оружаног насиља и у пролеће 1998. године отпочели су ти-

³ М. Мијалковски, П. Дамјанов, *Тероризам албанских екстремиста*, НИЦ „Војска“, Београд, 2002, стр. 162.

пичну оружану побуну против Србије). Та агресивност, односно брутални тероризам, усмерена је, начелно, у два правца – према Албанцима који одбијају да их следе и на отимање српске територије.

Лидери албанских екстремиста, на основу процене о томе како ће реаговати њихов инострани заштитник, зналачки су одређивали садржаје из програма властите илегалне или легалне организације које ће саопштити својим члановима, симпатизерима и јавности. Уколико је била реч о помагачима из исламских земаља, показивали су максималну ревност и необузвано подржавали джихад. Истовремено, били су веома опрезни и лицемерни када су заштитници биле хришћанске земље, што је нарочито изражено после 1998. године.

Основна идеја албанских екстремиста, која одражава джихадовски карактер ненасилних и насилних облика деловања против матичне државе (Србија), јесте програм „Призренске лиге“ (представници Албанаца и муслимана тадашњег Новопазарског санџака створили су 1878. године у Призрену Албанску лигу и формулисали захтеве за аутономију Албанаца у оквиру Турске), у којем се као политички и етнички субјект помињу муслимани, а не Албанци. Значајна чињеница је посебно агресивно изражена у панисламском програму „Друге призренске лиге“⁴ јер је првенствено пројектована као верски покрет „Муслимана чији је основни задатак стварање верске државе“⁵, па тек онда као етничка албанска организација.

Джихадовски карактер програма „Друге призренске лиге“ привукао је око 12.000 албанских фанатика да ступе у немачку 21. СС брдску дивизију „Скендербег“, чија је прва акција било хапшење и убијање 281 Јеврејина у Приштини. Уследило је више масакара „неверника“, међу којима је посебно био монструозан масакар у селу Ваница на Чакору, у Црној Гори, где су њени припадници заклали 380 Срба, од тога 120 деце, и опљачкали и запалили 300 кућа. Насиље припадника дивизије „Скендербег“ у име джихада било је резултат верских активности лидера „Друге призренске лиге“ (Џафер Дева, Али-бег Драга, Вехби Фрашери, Бајазит Бољетин и други), посебно јерусалимског муфтије Ел Хаџ Емин Хусеина, који су наглашавали да је ступање Албанаца муслимана у ту дивизију њихова верска обавеза. Са друге стране, свештеници (војни имами) који су били распоређени у дивизији, приказивали су немачке фашисте као заштитнике ислама и муслимана, тврдећи да ће победа фашистичке Немачке над партизанима (квалификовани као безбожни комунисти) значити победу

⁴ Основана је на иницијативу обавештајне службе фашистичке Немачке 16. септембра 1943. у Призрену с циљем да се око њеног програма окупе сви Албанци ради оружане борбе против православаца и комуниста. Њен најистакнутији представник и идеолог Џафер Дева, ради придобијања Албанаца католика за борбу против Словена, јавно је потенцирао значај албанизма, док је међу својим одабраним поданицима наглашавао да му је основни циљ стварање исламске државе Албанија.

⁵ С. Хасани, *Косово – истине и заблуде*, Загреб, 1986, стр. 113.

ислама и стварање јединствене муслиманске државе. У јесен 1944, док су партизанске јединице ослобађале Космет од немачког окупатора, Сокољ Доброши, утицајни лидер албанске екстремистичке организације „Бали комбетар“ („Национални фронт“), позвао је прогласом албанско становништво на свети рат – цихад, против комунизма,⁶ после чега је, у новембру 1944, отпочела оружана побуна Албанаца на Космету која је угушена у фебруару 1945. године.

Постоје бројни докази о томе да припреме албанских екстремиста на Космету у периоду од 1990. до 1997. године и терористичко насиље које су испојили 1998. године (које још траје) одишу цихадом. Ту суштинску чињеницу у вези с тероризмом албанских екстремиста, која је истовремено и усклађено пропагирана и реализована у Републици Албанији и на Космету регистровани су правовремено одбрамбени субјекти и снаге Србије и Југославије, као и многи међународни невладини и владини субјекти, и о томе су, између осталог, обавештавали јавност.⁷

Реч је о томе да су оснаживању терористичке „ОВК“ на територији Албаније у раздобљу од 1992. до 1997. године вишеструко допринели: 1) међународни „Исламски оружани покрет“, који је у априлу 1995. на Народној арапској исламској конференцији (ПАИС) у Картуму, главном граду Судана, формирао нове команде за вођење цихада на Балкану (одлучено је да за „одбрану ислама“ у Босни буде надлежна команда са седиштем у Техерану, а да се центар у Карачију бави организовањем „исламских ратника“ у Албанији, укључујући и Космет) и 2) узданица, односно оружана сила ПАИС-а – исламистичка терористичка мрежа „Ал Каида“, на челу са Осамом бин Ладеном. Постоје проверени подаци о томе да је више хиљада Албанаца из Србије (са Космета), које је финансирала и обучавала „Ал Каида“, и радикалних исламиста из појединих исламских земаља завршило војнотерористичку обуку у Албанији. На такво њихово ангажовање упозорио је тадашњи функционер албанске обавештајне службе Фатос Кљоси, изјавивши: „Када је Бин Ладен посетио Албанију 1994. године, наводно на челу издашне хуманитарне акције за помоћ сиромашним Албанцима и онима на Косову, он је у ствари оформио терористичку мрежу која оперише из Албаније, а регрутовао је и борце за сукобе на Косову 1999. године“. Тадашњи албански шеф дипломатије Паскал Миљо, у интервјуу листу „Коха Јоне“ (август 1998), изјавио је

⁶ Многе илегалне организације албанских екстремиста у комунистичкој Југославији приликом пријема нових чланова придавале су велики значај цихаду, па су од њих захтевали да положе следећу заклетву: „Кунем се у Куран, на заставу и крвљу хероја ... да ћу бити веран организацији за уједињење албанских територија са Албанијом. Смрт издајницима ...“

⁷ У јулу 1998. информишући о крвавим збивањима на Космету, „Њујорк тајмс“ је између осталог, навео да су „многи борци ОВК религиозни муслимани који у својим униформама носе Куран“.

да је „Албанија постала стециште исламских фундаменталиста, који, у сарадњи са елементима у земљи, али и шире, желе да дестабилизују земљу“. Ибрахим Ругова и Хашим Тачи, вођа терористичке „ОВК“, негирају сваку везу са муџахединима и Осамом бин Ладеном да би отклонили било какву сумњу Вашингтона. Међутим, у пракси су аргументовано демантовани јер су се припадници „ОВК“ обучавали у камповима које води исламски вођа Осама бин Ладен, о чему је писао „Вашингтон пост“ (4. маја 1999), позивајући се на изворе из америчких обавештајних служби. Према извештајима тих служби, Бин Ладен је помагао „ОВК“ тако што је обучавао њене припаднике у својим центрима размештеним у Албанији и Авганистану и помогао „ОВК“ да регрутује исламске терористе – припаднике муџахедина – за борбу против Србије.⁸

Албански терористи на Космету доследно су примењивали знања о цихаду усвојена у логорима „Ал Каиде“ на северу Албаније у насиљу усмереном против Србије. Тако је председник „Исламске заједнице Косова“ Реџеп Боја, приликом одржавања заједничке молитве (10. јул 1998) са хоџама, муфтијама и имамима Космета у Приштини, потенцирао верску обавезу муслимана у рату против Срба, односно после молитве, преко разгласног уређаја џамије у центру Приштине, у подне, емитована је 30-минутна фафта издајницима (Албанци исламске вероисповести лојални Србији) и објава светог рата Србима. Наиме, Албанци су позвани на цихад, хваљена је терористичка „ОВК“ и објављен је „општи устанак против Срба“. Будући да су у тренутку када је објављена та порука цихада, иако је „ОВК“ имала двадесетак хиљада терориста, бројни Албанци били лојални матичној држави Србији, та порука је требало да их опомене на обавезу да учествују у верском тероризму против матичне „безбожничке“ државе. Истовремено, у том тренутку у терористичкој „ОВК“ налазило се више стотина тамнопутих муџахедина, познатих као „Авгани“,⁹ и припадника „беле Ал Каиде“ (муслимански фанатици из Босне), који су, између осталог, организовани у посебне муџахединске јединице,¹⁰ а

⁸ Француски држављанин алжирског порекла, за време суђења, у новембру 1998. у Тирани (био је оптужен за убиство Албанке атеисткиње), изјавио је да је у Албанију дошао по наређењу Осаме бин Ладена, са задатком да мобилише, наоружа и обучи 300 муџахедина за борбу на Космету против Србије.

⁹ У информацији под насловом „ОВК“ која је презентована припадницима Генералштаба оружаних снага САД у децембру 1998, између осталог, наведено је да „... ОВК у Србији укључује око 1.000 страних плаћеника из Албаније, Саудијске Арабије, Јемена, Авганистана, БиХ (муслимана) и Хрватске ...“. У ноћи између 18. и 19. јула 1998. граничне јединице Војске Југославије разбиле су на југословенско-албанској граници банду „ОВК“ јачине неколико стотина терориста. На основу докумената убијених терориста, установљено је да је међу њима било 13 муџахедина из Јемена и Саудијске Арабије.

¹⁰ Екрем Авдију, хоџа из Косовске Митровице, уз новчану помоћ из Саудијске Арабије, почетком 1997. године формирао је на Космету организацију под називом „Биро за

поједине вође терориста наглашавале су да воде цихад. На пример, припадник „ОВК“ Бекир Мазреку у селу Клечка (општина Лишљан на Космету), где је убијено и масакрирано неколико десетина српских цивила, истражним органима Србије изјавио је да су њихови команданти Фатмир Љимај, Гани Краснићи и Хисни Киљај говорили да сви Срби морају да буду убијени, да би њихова република била најбоља држава. Аслан Клечка био је задужен да им сваког дана као шах држи молитве и да их учи да клањају. Говорио је да ће сви Албанци после протеривања Срба бити најбољи муслимани и да католика међу Албанцима више неће бити – мораће да буду муслимани или ће бити убијени. Анализа заплених докумената терористичке „ОВК“ указује на то да је већина њених јединица израђивала нека документа према војничким правилима. Један од тих докумената била је дневна заповест којом се у потпуности потврђивала религиозност припадника „ОВК“ јер је два пута дневно – ујутро и после подне, у трајању од по 30 минута, била предвиђена молитва из Курана.

У фебруару 2003, када су албански терористи, иако припадници албанске етничке заједнице на Космету, југоистоку Србије и у Македонији нису били изложени никаквој репресији власти, извели десетине аката насиља на тим микролокацијама, вођа терористичке „АНА“ Виган Градица изјавио је да „АНА“ делује на свим албанским територијама које узурпирају српски, македонски, црногорски и грчки православци. Дакле, деловали су на основу верског критеријума ради отимања територије православаца, односно показали су да их на насиље искључиво покреће верска мржња према хришћанима – православцима, усмерена на разбијање територијалног интегритета три државе на Западном Балкану. То поуздано указује на узрок, обим и карактер угрожености безбедности Западног Балкана, односно да је реч о субјективним (верски) коренима насиља албанских екстремиста, чија непомирљивост према „неверницима“, има извориште у постулатима цихада, а не у угрожености људских и колективних права Албанаца. Тај „проблем“ они настоје да реше оружаним насиљем и, очигледно, томе се не назире крај.

исламски позив за Косово“, са седиштем у Косовској Митровици, а 1998. године основао је муџахединску јединицу „Абу Бекир Садик“, јачине 40 терориста, који су починили многе злочине над „безбожним“ Албанцима и српским цивилима у Дреници.

У селу Рамоц, општина Баковица на Космету, у периоду од маја до септембра 1998. у саставу терористичке „ОВК“ деловала је муџахединска јединица коју је чинило око 30 студената медресе из Приштине, Скопља, Тиране и арапских земаља. Била је подељена у две групе од по 10–15 муџахедина (под називом „Браво-10“ и „Браво-20“). У дневнику једног припадника „ОВК“, под насловом „Муџахедини и Алахов пут“ (5. јул 1998), између осталог пише: „Има их око 30 и сви носе браде. Студенти су у медреси исламских верских заједница ... Долазак ових из медресе има јак одјек код овдашњег становништва и на јачању поверења у исламску веру“ (М. Мијалковски, *Злочини и заблуде албанских сепаратиста*, НИЦ „Војска“, Београд, 1999, стр. 135).

Одувек су албански екстремисти на Западном Балкану, уместо да користе парламентарне облике борбе у решавању спорних питања и проблема, радије прибегавали противзаконитим облицима борбе. Односно, формирали би више терористичких организација¹¹ које би се, понекад, сукобиле због избора одговарајуће стратегије за постизање крајњег циља, али никада због самог циља – разбијања територијалног интегритета матичне државе ради успостављања „велике“ исламске албанске државе. Већину њихових илегалних организација чиниле су наоружане групе и банде које су изводиле акте насиља против матичне државе, односно, које су спроводиле тероризам, али ретко су биле способне за сложеније војне операције. Упоредо с тим, обављане су опсежне припреме за оружану побуну у којој би учествовало целокупно албанско становништво. Првенствено због несмотрености и недовољне упорности, југословенске власти нису никада албанском становништву на ваљан начин објасниле погубност сепаратистичког тероризма, заснованог на његовој неоснованој тврдњи да му је 1912. године отета територија (Албанци за време турске окупације Балкана никада нису имали границама омеђену територију; као награду за саучесништво у терору који су турске власти систематски и сурово проводиле над српским цивилима насељавани су на имањима убијених и прогнаних Срба). Албански екстремисти, умешно користећи слабости у систему одбране претходних Југославија, успевали су у више наврата, да покрену своје сународнике на побуну против матичне државе. Неразумна неодлучност (или немоћ) југословенских власти да се принципијелно и доследно казне актери терористичко-побуњеничких дејстава стварала је код њих утисак о оправданости насиља којем су прибегавали ради подривања матичне државе и подстрекавала их да га понове. Значајну улогу у томе имала је и Албанија, која је, независно од карактера владајућег режима, уважавањем теорије о цихаду, тајно или јавно, најчешће комбиновано, подстрекавала, организовала, пружала логистичку подршку, координирала и инструктирала тероризам албанских екстремиста у суседним земљама.

Током 2001. године, уз наглашено ангажовање међународне заједнице, на простору Западног Балкана покренуте су и предузете вео-

¹¹ „Друга призренска лига“, „Албанска национално-демократска организација“, „Бали комбатер“ (Национални фронт), „Црвени фронт“, „Комунистичка марксистичко-лењинистичка“ партија Албанаца у Југославији, „Група марксиста – лењиниста Косова“, „Легалитет“, „Слободно Косово“, „Национални покрет за ослобођење Косова“, „Народни покрет Косова“, „Национални фронт за ослобођење Косова“, „Ослободилачка војска Косова“, „Ослободилачка војска Прешева, Бујановца и Медвеђе“, „Ослободилачка војска источног Косова“, „Ослободилачка национална армија“, „Национални комитет за одбрану и ослобођење албанских територија“, „Албанска национална армија“ итд.

ма значајне мере ради обуздавања и искорењивања сепаратистичког тероризма албанских екстремиста¹² и трајног стабилизовања региона. Република Албанија, у складу с новом реалношћу (чланство у „Партнерству за мир“ и Пакту за стабилност Југоисточне Европе), схватила је да јој се неће толерисати евентуални дослук са албанским терористима у суседним земљама ради дестабилизовања региона. Истовремено, албанским екстремистима у Србији (на Космету и подручју општина Прешево, Бујановац и Медвеђа) и у Македонији аргументовано је указано на неоснованост и неодрживост тезе о угрожености људских и колективних права албанске етничке заједнице. Објашњено им је да могу демократски да изражавају своје незадовољство и да на цивилизован начин решавају проблеме, као и да ће тероризам бити санкционисан као у другим земљама. Вође албанских екстремиста, суочени с таквим међународним захтевом, муњевито су реаговали, јер су Здружене снаге безбедности СРЈ 31. маја 2001. окончале улазак у Копнену зону безбедности на југоистоку Србије, и 10. јуна формирали нову илегалну терористичку организацију – „Национални комитет за одбрану и ослобођење албанских територија“ („НКООАТ“). Да би прикрили место њеног седишта и представили се као легитимни представници свих Албанаца у заглављу Платформе „НКООАТ-а“ написали су Дебар – Тирана – Приштина, а у закључку – Скопље – Тирана – Приштина.

Анализа текста Платформе (која има 10 страница и доступна је само истакнутим албанским екстремистима) поуздано указује на то да њени творци безобзирно игноришу реалност у региону и у потпуности уважавају теорију о цихаду. Односно, на основу тог текста аргументовано

¹² Почетком фебруара потпредседник Владе Србије и председник Координационог тела влада Србије и СРЈ за општине Прешево, Бујановац и Медвеђа др Небојша Човић представио је јавности „Програм и план решавања кризе настале деловањем албанских екстремистичких група у општинама Бујановац, Прешево и Медвеђа“, који је у целини прихваћен као модел за неутралисање терористичке „ОВПМБ“. Шефови држава или влада земаља југоисточне Европе су 22. фебруара, на састанку у Скопљу, усвојили декларацију у којој су оштро осудили насиље, тероризам и екстремизам, као и све друге активности којима се угрожавају мир и сарадња и отежава повратак избеглица на Космет. У периоду од 14. марта до 31. маја Здружене снаге безбедности СРЈ, у сарадњи и садејству са КФОР-ом, поселе су Копнену зону безбедности, и онемогућиле терористичкој „ОВПМБ“ да примени оружано насиље. У августу су власти Македоније и представници етничких Албанаца у Охриду склопили споразум о мирном решавању актуелног оружаног сукоба између терористичке „ОНА“ и македонских одбрамбених снага. Председник Координационог центра за Косово и Метохију др Небојша Човић, као специјални представник председника СРЈ, Владе СРЈ и Владе Републике Србије, и специјални представник генералног секретара ОУН за Косово Ханс Хекеруп усвојили су Заједнички документ УН-МИК-а и СРЈ о адекватном решавању проблема у тој српској покрајини. Коначно, у организацији ОЕБС-а, на основу претпоставке да ће се побољшати безбедносно стање, на Космету су 17. новембра одржани парламентарни избори на којима су изабрани посланици за Скупштину.

се може закључити о размерама и нивоу угрожености безбедности Западног Балкана у садашњем и у наредном периоду. Прво, у њој је, неистинито и тенденциозно, друштвени положај албанске националне заједнице приказан као крајње неповољан („Албанци су потлачени, дискриминисани и изложени геноциду и 1912. године су им отете територије“) да би се оправдао властити тероризам. Друго, неосновано се оптужује промењен (негативан) однос Албаније према тероризму у суседним земљама („... миротворна политика скраћене албанске државе Албаније је слепи инструмент стратешких циљева великих сила ...“) и међународне заједнице („... УНМИК заједно са мировним снагама КФОР-а не само да не уважава историјско и природно право поновног уједињења албанских територија већ неправедно Косово третира као регион СРЈ ...“). Треће, одбацује се могућност решавања спорних питања мирним путем („... албанска политика неће постићи више од заблуде у будућим споровима и обећањима међународне заједнице и ту болно видимо окрвављене руке међународне политике на албанским територијама под Македонијом и ове на Источном Косову ...“). Четврто, осуђује се укључивање припадника бивших и актуелних албанских екстремистичко-терористичких организација у Македонији и на југоистоку Србије у парламентарне облике политичке борбе ради решавања тзв. албанског питања („... без преседања је чињеница да се у свим крајевима, политичке структуре ОНА укључују у политички процес решавања проблема Албанаца унутар Македоније ...“). Пето, заговара се оружаном насиљем против матичне државе које треба да реализује снажна војна организација („... Комитет не признаје ниједну другу власт на свим албанским територијама, а пре свега на окупираним ... Комитет сматра да у тренутним условима само бескомпромисна оружана борба омогућава сигурну и дефинитивну реализацију националних тежњи Албанаца ... Основни задатак Комитета је наоружавање и формирање снажне националне армије ...“).

Иако „НКООАТ“, ударна песница самозване терористичке „АНА“, има од 700 до 800 исламских фанатика, муцахедина, криминалаца, наркодилера, итд., њено руководство из пропагандних разлога тврди да има задејствоване четири дивизије: „Адем Јашари“ (надлежна за извођење терористичких дејстава на Космету и југоистоку Србије), „Скендербег“ (Македонија), „Улцињ“ (Црна Гора) и „Чамерија“ (Грчка). У ствари, реч је о терористичком контингенту који постоји од 1997. године. Он је 1998/1999. године чинио језгро терористичке „ОВК“ на Космету; 2000/2001. године терористичке „ОВПМБ“ на југоистоку Србије и терористичке „ОНА“ у Македонији, и 2002/2003. године терористичке „АНА“ на „свим албанским територијама“. После проглашења „АНА“ терористичком организацијом чини језгро терористичке „Албанско-косовско-шиптарске армије“ („АКШ“). Његовом опстанку и оснаживању, као и необузданом насилништву, посебно су погодивале следеће околности: кадровска и друга помоћ од терористичке мреже „Ал Каида“, нечињење (грубо

кршење Резолуције 1244 СБ ОУН) УНМИК-а и КФОР-а, несанкционисана злоупотреба Скупштине Косова од стране албанских посланика, који безобзирно покушавају да озаконе тероризам који су проводили у претходном периоду, и ангажовање припадника Косовског заштитног корпуса (КЗК) у извођењу многих терористичких аката.

Евидентна повезаност терористичке мреже „Ал Каида“ са терористичком „ОВК“, кроз разноврсне облике сарадње, регистрована је у пролеће 2001. године на простору Македоније, када је терористичка „ОНА“ изводила појачане оружане нападе на цивиле и припаднике војске и полиције Македоније. Лидер Демократске партије Албанаца Арбен Џафери, у интервјуу немачком листу „Велт ам Зонтаг“, 18. марта 2001, тероризам албанских екстремиста оквалификовао је као „борбу против православних Македонаца који угњетавају албанску мањину“. Крајем јуна 2001. ухапшени су браћа Нехад (22) и Седат (24) Пајазити, њихов отац Арун (56) и Муарем Ебиби (27), припадници „ОНА“, после неуспешног оружаног напада на полицијску патролу у селу Радушa, које се налази тридесетак километара северозападно од Скопља. Они су у истрази изјавили да их је у кампу, недалеко од села Радушa, обучавало десетак муџахедина, који су прилично добро научили албански језик током вишегодишњег боравка у северној Албанији, где се налазио камп за обуку терориста.

У акцији македонске полиције, у скопском насељу „Гази Баба“, крајем септембра 2001, заплена је компјутерска евиденција руководства терористичке „ОНА“. На повеликом списку домаћих терориста била су и имена више од 150 исламских добровољаца – муџахедина из Саудијске Арабије, Авганистана, Турске, Албаније, Босне итд. Према изјави ухапшеног Садуле Муратија из 113. бригаде, муџахедина „ОНА“, која је имала надлежност да примењује оружано насиље и изван територије Македоније, односно на подручју општина Прешево и Бујановац на југоистоку Србије, у тој бригади је било најмање 1.400 „Алахових бораца“. Македонска полиција је 2. марта 2002, код скопског села Рашгани, убила седморицу терориста који су, према расположивим подацима, били држављани Пакистана (један од њих је идентификован као Ахмет Ихас, стар 24 године).

После парламентарних избора на Космету (17. новембра 2001) конституисана је Скупштина Космета. Од тада су посланици Албанци углавном заокупљени питањем како да актуелни протекторат међународне заједнице над Косметом преиначе у албанску државу, доказујући доследност у примени теорије о дихаду. Сукцесивно усвајање резолуција и декларација у косметској скупштини срачунато је на разбијање територијалног интегритета Србије, а тај пројекат се подводи под синтагму „независно Косово“. Несумњиво, због хашпења и покретања истраге против тројице припадника терористичке „ОВК“ пред Хашким трибуналом (у фебруару 2003), албански екстремисти су у Скупштини Космета, 15. маја 2003, усвојили „Резолуцију о признавању ослободи-

лачког рата народа Косова за слободу и независност“, односно „Резолуцију о слободи, ослобођењу и независности Косова“. На жалост, тадашњи шеф УНМИК-а Михаел Штајнер, као и у претходном периоду приликом сличних провокација албанских екстремиста, остао је незаинтересован и тако се свесно укључио у урушавање безбедности, стабилности и будућности Западног Балкана.

Мировна мисија ОУН на Космету, осим евидентног нечињења у вези са задатком који јој је дефинисан у Резолуцији 1244 – онемогућавањем албанског тероризма, којим се угрожава лична и имовинска сигурност првенствено српских цивила на Космету, али и безбедност региона у целини, учинила је један преседан којим је створила предуслове албанским екстремистима да неометано проводе тероризам на Космету и изван Космета, односно да успешно угрожавају безбедност целокупног Западног Балкана. Реч је о чињеници да су шефови КФОР-а и УНМИК-а у септембру 1999, терористичку „ОВК“ уместо да доследно примене Резолуцију 1244 и да је распусте и разоружају, трансформисали у Косовски заштитни корпус. У ту јединицу уврстили су око 5.000 припадника терористичке „ОВК“, међу којима је било и Албанаца из Македоније, Албаније и са југоистока Србије. Од тада припадници КЗК (официри и војници), истовремено и као припадници терористичких „ОВПМБ“, „ОНА“ и „АНА“, у својству вођа банди или као припадници банди, регистровани су као извођачи многих терористичких аката на простору Западног Балкана. Последње такво њихово терористичко ангажовање регистровано је у ноћи између 12. и 13. априла 2003, када су приликом минирања моста на железничкој прузи Косовска Митровица–Рашка, због нестручног руковања експлозивом, погинула два припадника Корпуса. Одговорност за тај терористички акт преузела је „АНА“, која је тим поводом издала следеће саопштење: „Два припадника АНА су погинула приликом акције специјалних јединица дивизије Адем Јашари“.

Банде „АНА“ нису способне за извођење опсежних војних операција. Међутим, њихово језгро чине окорели терористи над којима огроман утицај има исламистичка терористичка организација „Ал Каида“, па су озбиљна претња безбедности региону будући да су у стању да изводе разноврсне акте насиља. У вези с тим треба узимати у обзир чињеницу да је велики део албанског становништва заокупљен наведеном идејом и програмом екстремиста, тако да постоји реална могућност да се у одређеним околностима више хиљада наоружаних Албанаца придружи терористичкој „АНА“ и отпочне масовно оружано насиље против матичне државе и припадника и састава међународних мировних мисија у региону. Дакле, претња безбедности Западног Балкана од албанских терориста евидентна је и дугорочна.

Насиље и претње албанских терориста

Савршено усклађене терористичке активности¹³ албанских екстремиста на Космету и у општинама Бујановац и Прешево на југоистоку Србије у раздобљу јануар – април 2003. године¹⁴ веродостојно су одражавале обим и карактер подршке коју узданица „НКООАТ“ – терористичка „АНА“, има међу албанским становништвом и фанатизованост њених припадника да изводе најсуровије акте насиља против сваког појединца и колективитета¹⁵ који, према њиховој процени, активно или пасивно онемогућава остварење пројекта „велике исламске албанске државе“ на Балкану.

Ирационалност, распрострањеност, безобзирност и агресивно провоцирање као основна обележја ненасилних делатности албанских екстремиста, између осталог, указују на то да ће, уколико не буду ваљано спречаване, разобличаване и онемогућаване, бити непресушан извор њихових насилних (оружане) делатности, тј. њиховог разгоропаћеног тероризма. Наиме, уколико се успешно не неутралишу припадници наоружаних банди терористичке „АНА“, руковођени илузијом о могућном успостављању „велике“ исламске албанске државе на Балкану и неразумном толеранцијом балканских држава и међународне заједнице у вези са јавним пропагирањем великоисламистичке идеје, несумњиво ће обновити своје активности и, према потреби, оснажити организацију.

Да се тероризам албанских екстремиста не може успешно елиминисати уколико се не разобличе њихова идеја и пројекат о „ослобођењу окупираних албанских земаља“, чије је извориште у цихаду и под којим се подразумева разбијање територијалног интегритета три балканске државе, потврђују неке њихове каракте-

¹³ Мозаик је сачињен према информацијама објављеним у медијима и обухвата: усмене и писане пропагандне поруке и претње, физичке нападе на лица, нападе каменицама на превозна средства и стамбене објекте Срба, набавку оружја и муниције, нападе хладним оружјем на лица, нападе аутоматским оружјем на цивиле и припаднике органа власти, постављање и активирање експлозивних направа, нападе ручним бомбама на цивиле и полицију, масовне јавне протесте, мобилизацију терористичких банди, позивање Албанаца да напусте државну службу (полиција и војска) и да се прикључе терористичким бандама, усвајање декларација у вези са „независношћу“ Космета, упућивање упозоравајућих и претећих писама појединим међународним институцијама итд.

¹⁴ Убијено је осам лица, од тога четири на југоистоку Србије (припадник БИА – Албанац, припадник Жандармерије – Србин, и два цивила) и четири на Космету (три Албанаца и један Србин), а рањено је седам лица, од тога два на југоистоку Србије (припадници Жандармерије) и пет на Космету (цивили – Срби).

¹⁵ Ручне бомбе бачене 21. марта у 20.30 и 21.00 часова на полицијске станице УНМИК-а у Приштини потврђују познате чињенице о чврстој спрези између албанских терориста и исламистичке терористичке мреже „Ал Каида“ јер су напади изведени у тренутку када су медији објавили почетак војне операције САД и Енглеске на Ирак.

ристичне, потпуно усклађене ненасилне и насилне делатности у прва четири месеца 2003. године. Наиме, у организацији албанске партије „Покрет за демократски прогрес“, чији је председник бивши политички вођа терористичке „ОВПМБ“ Јонуз Муслију, 26. јануара у Добросину, у општини Бујановац, одржан је комеморативни скуп поводом трогодишњице погибије браће Исе и Шаипа Саћипија („двојице првих жртава из региона и изласка на сцену ОВПМБ“). Скупу је присуствовало око 3.000 Албанаца и јавно је величан тероризам, а регистровано је и око 30 појединачних пуцњева и 11 рафала из ватреног оружја. Убрзо потом (4. фебруара), два припадника „АНА“ убила су Селвера Фазлијуа (42) у Бујановцу, радника Безбедносне информативне агенције (БИА) Србије, а у ноћи између 4. и 5. фебруара на породичну кућу припадника бујановачке полицијске станице Бранислава Милосављевића, у селу Левосоје, бацили су ручну бомбу. Ниједан политички лидер Албанаца на југоистоку Србије није јавно осудио те терористичке акте. Међутим, после хашшења (8. фебруара) 12 Албанаца у општини Бујановац због основане сумње да су укључени у терористичке активности, међу њима и Јонуза Муслија, председника Покрета за демократски прогрес и одборника у Скупштини општине Бујановац, лидери три албанске партије на југоистоку Србије организовали су и извели масовне протесте захтевајући ослобађање ухапшених.¹⁶ Упоредо с тим, на веб сајту терористичке „АНА“ објављена је мобилизација њених припадника, односно: „Мобилишемо делове дивизије Адем Јашари у циљу заштите Албанаца од српске репресије у Прешевској долини“.

Припадници терористичке „АНА“, поставили су 23. фебруара на путу Брезница – Муховац, 13 километара северно од Бујановца, противтенковску мину од које је погинуо један, а рањена су два припадника Жандармерије Србије. На огради између зграде Одељења унутрашњих послова и Техничке школе у Прешеву поставили су 1. марта експлозивну направу (два и по килограма пластичног експлозива) али је сатни механизам дезактивиран двадесетак минута пре планиране експлозије. У близини Кончуља, у општини Бујановац, убијена су 7. марта два припадника „АНА“ док су постављали експлозивну направу ради убиства припадника Жандармерије на стационар-

¹⁶ Од 12 ухапшених Албанаца, пет је пуштено из притвора после обављеног информативног разговора. Иначе, код ухапшених су пронађене огромне количине наоружања, муниција, радио-станице и друга војна опрема. На јавним протестима поводом наведеног хапшења, у режији три албанске партије које имају одборнике у Скупштини општине Бујановац (Партија за демократско деловање, Партија за демократско уједињење и Покрет за демократски прогрес) узвикивани су слогани: „Слобода ослободиоцима“, „Нисмо терористи“, „Слобода свима“, „Желимо живот без насиља“ и „Толеранција“.

ном патрулном пункту итд. Међутим, политички прваци Албанаца на том подручју нису осудили ни те акте насиља терористичке „АНА“.¹⁷

Истоветна усклађеност и испреплетеност насилних и ненасилних делатности албанских екстремиста регистрована је и на Космету. У наведеном периоду извели су више од 30 терористичких аката,¹⁸ од којих три на полицијске станице УНМИК-а (у Приштини и Пећи), али Влада Космета и, поготову, лидери политичких странака углавном се нису огласили (лидер ДСК И. Ругова осудио је нападе на УНМИК у Приштини). У ствари, док су банде „АНА“ проводиле оружаног насиље, представници Албанаца у привременим институцијама Космета улагали су појачане напоре ради стварања услова за обезбеђење његовог државног статуса, а лидери албанских политичких странака организовали су јавне протесте због хашпења и спровођења тројице припадника терористичке „ОВК“ у Хаг (КФОР је 17. фебруара ухапсио Харадина Баљаја, Исака Муслијуа и Агима Муртезија, а словеначка полиција Фатмира Љимаја, због основане сумње да су 1998. године убили 23 српских и албанских цивила). Тим поводом су албански екстремисти организовали масовне демонстрације у Приштини, Подујеву, Србици, Малишеву, Вучитрну итд., захтевајући ослобађање хашких притвореника. Основна парола била је иста као и

¹⁷ Портпарол самозване дивизије „Адем Јашари“ Бесфорт Карадаку изјавио је 24. фебруара следеће: „Наша герилска јединица која делује у склопу дивизије Адем Јашари, са успехом је извела акцију против криминалних припадника Жандармерије у селу Муховац ...“, а извесни Муртезе изјавио је за „Ашотијетед прес“: „Славни дани ће се вратити и овог пута ћемо се борити до краја“. Илегална терористичка „АНА“, позвала је своје сународнике (9. марта) на мобилизацију с циљем да оружаном борбом „обједине и уједине територије на Балкану на којима живе Албанци и тиме остваре своје вековне тежње“ и позвала Албанце да дезертирају из полиције и војске матичне државе, односно саопштила је захтев: „Напустите србо-македонске снаге... издајници албанских националних интереса“.

¹⁸ Активисте ДСК (Тахир Земај, Енис и Хасан) убили су 4. јануара албански терористи из супарничке фракције албанских екстремиста; на зграду полицијске станице у Пећи (22. јануар) бачена је ручна бомба; 27. јануара у Косовској Митровици је претучен и опљачкан Ненад Илић и каменован аутобус којим се група прогнаних Срба враћала у централну Србију после обиласка гробља у Вучитрну. Вера Дракулић (48) рањена је 11. фебруара када су два лица извела оружани напад на њену кућу у селу Девет Југовића, недалеко од Приштине; у селу Свињаре, код Косовске Митровице, 1. фебруара је запаљена кућа Владимира Михајловића; 17. фебруара десетак лица напало је каменицама Србе повратнике у село Бича, општина Клина; 23. фебруара у селу Могила (Косовска Витина) хицима из аутоматског оружја ранили су Драгана Ђокића (29); 18. фебруара у селу Клокот код Косовске Витине покушали су да киднапују Срђана Весића (36); у ноћи између 10. и 11. марта у центру села Доња Будрига (Ѓњилане) бацили су ручну бомбу; 17. марта, на путу Косовска Митровица–Зубин Поток, камењем су напали санитарско возило Дома здравља из Зубиног Потока; 7. априла у Гораждевцу код Пећи три Албанца су ножевима напала и тешко ранила Светислава Симоновића; 12. априла је миниран и оштећен железнички мост на пружном делу Косово Поље–Лешак (за тај акт насиља „АНА“ је одмах преузела одговорност) итд.

на протестима у Бујановцу: „Слобода за ослободиоце“. Дакле, удружено су се ангажовали на постизању крајњег циља. Председник Владе Косова Бајрам Редепи је изјавио 3. јануара да „Београд у разговорима о статусу Косова може да учествује као посматрачка страна“, а етнички Албанци у Влади, 31. јануара, упутили су протестну ноту Савету безбедности ОУН због укључења Космета у текст Уставне Повеље Србије и Црне Горе коју је усвојила Скупштина Србије. У Скупштини Косова 42 албанска посланика затражила су, 3. фебруара, да Скупштина на ванредној седници усвоји декларацију којом ће „Косово бити проглашено сувереном и независном државом“ итд.

С обзиром на наведено, одлука шефа УНМИК-а Михаела Штајнера (17. априла) да самозвану „Албанску националну армију“ прогласи терористичком организацијом, била је несумњиво значајан предуслов за сузбијање тероризма албанских екстремиста на Космету. Међутим, чак ни њено ревносно спровођење у пракси неће имати позитиван ефекат уколико се са истом доследношћу не сузбијају насилне делатности албанских екстремиста. Под тим се, пре свега, мисли на евидентно неразумно повлађивање, односно толерисање, недопустивих (у функцији подстицања тероризма) поступака председника Скупштине и Владе Космета, као и албанских посланика. Они, уместо да се ангажују на решавању главних проблема (разматрање могућности обезбеђења личне и имовинске сигурности грађана, посебно српских, и повратак у своје домове око 300.000 прогнаних Срба, Рома, Горанаца, и других), систематски покрећу питања која нису у њиховој надлежности, односно настоје да обезбеде државни статус за ту српску покрајину. Неактивност шефа УНМИК-а и утицајних субјеката међународне заједнице у сузбијању наведених и сличних активности албанских екстремиста одржава њихово уверење да ће, усклађеном применом тероризма и претњом да ће га појачавати, успети да остваре идеју о „великој“ исламској албанској држави на Балкану. Дакле, сматрају да ће им бити допуштено да тај регион бескочно држе у конфликтном стању.

Закључак

Кључни субјекти међународне заједнице, првенствено земље чланице НАТО-а и ЕУ, знају да ће без успостављања демократије, тржишне привреде и мира на простору Западног Балкана у напорима везаним за глобализацију света наилазити на многе потешкоће. Такво сазнање је још израженије код балканских народа и земаља, који самостално и уз помоћ међународне заједнице покрећу и остварују разноврсне облике сарадње. Насупрот њима, албански екстремисти у Србији (на Космету и на подручју општина Прешево и Бујановац) и у

Македонији доследно примењују тероризам,¹⁹ несумњиво на основу процене да ће успети да разбију територијални интегритет балканских држава и успоставе исламску „велику албанску државу“. Њихова фанатизованост у вези с тим ирационалним пројектом највећа је опасност по безбедност и будућност Западног Балкана, и то не због њихове велике моћи већ, првенствено, због заслепљености верским фанатизмом, с једне стране, и неразумног повлађивања Албанцима појединих изванбалканских чинилаца без обзира на њихово насиље и пројектовани циљ, с друге стране.

Будући да је исламистичка терористичка мрежа „Ал Каида“ пустила дубоке корене међу албанским и бошњачким екстремистима на простору Западног Балкана²⁰ и да су веома добро познати њени крајњи циљеви, потенцијалне мете напада и тактика извођења аката насиља, може се закључити да је могуће, уколико се одмах бескомпромисно не отпочне с неутралисањем њених ћелија у предворју Европе, тј. на Западном Балкану, да тај простор постане још снажнија терористичка база, одакле ће исламистички терористи походити Европу. Балканске државе, посебно оне чију безбедност албански терористи непосредно угрожавају, у процесу одбране од те опасности треба да добију још већу и конкретнију помоћ од утицајних субјеката међународне заједнице, на шта их, између осталог, обавезује Резолуција СБ ОУН бр. 1373 од 28. септембра 2001. године. Наиме, Резолуција обавезује на бескомпромисну борбу против сваког облика тероризма, без обзира на мотиве његових носилаца (Програм НАТО-а „Партнерство за мир“ могућност је и за одбрану од претњи албанских терориста).

Претњу коју албански екстремисти представљају за безбедност и мир Западног Балкана уочиле су и Сједињене Америчке Државе. То потврђује чињеница да је амерички председник Џорџ Буш, Извршном наредбом бр. 13219 од 27. јуна 2001, на списак лица и покрета који угрожавају мир у Македонији, на југоистоку Србије и на Космету уврстио десетине албанских терористичких организација (између осталог, „ОВПМБ“, „ОНА“, „НКООАТ“ и „АНА“). Додатно, шеф УНМИК-а

¹⁹ У периоду од јуна 1999. до маја 2003. суверену власт на Космету има Мисија ОУН (УНМИК и КФОР), која не примењује никакву репресију над припадницима албанске етничке заједнице, али то није помогло да се албански екстремисти одрекну тероризма, првенствено над српским цивилима. Наиме, у том раздобљу извели су 6.630 терористичких напада, у којима је убијено, рањено и киднаповано више од 3.500 лица.

²⁰ „Слабо обезбеђење балканског пута организованог криминала омогућило је да неких 150 терориста из 50 земаља – представници таквих организација као што су Ал Каида, Исламски дихад, Хезболах, Муслиманско братство и Активна исламска омладина – одрже међународну конференцију у Травнику крајем 2002. године. Ни босанска полиција, нити СФОР нису учиниле никакав покушај да се умешају у рад конференције која се завршила Декларацијом о светом рату против ’европске расе“ (према лондонском „Ценс Дифенсу“ од 27. маја 2003, „Борба“, 28. мај 2003).

Михаел Штајнер је 17. априла 2003. прогласио „АНА“ терористичком организацијом. Међутим, албански екстремисти, очигледно одлучни да наставе с тероризмом, већ у мају 2003, уместо назива „АНА“, почели су да користе назив „Армија косовска – шиптарска“ („АКШ“). С обзиром на све то, неопходно је усклађено ангажовање балканских народа и земаља и међународних субјеката у отклањању те највеће претње безбедности и будућности Западног Балкана.

Литература:

1. С. Хасани, *Косово – истине и заблуде*, „Центро“, Загреб, 1986.
2. Д. Џамић, *Балкански путеви Осаме бин Ладена*, фељтон у листу „Политика“, Београд, октобар 2001.
3. З. Петровић, Ал Каида, „Евро“, Београд, 2002.
4. З. Глушчевић, *Ратне игре око Косова*, ИКП „Никола Пашић“, Београд, 1999.
5. П. Целетовић, *21. СС дивизија „Скендербег“*, „Нова књига“, Београд, 1987.
6. М. Лопушина, *ОВК против Југославије*, „Легенда“, Чачак, 1999.
7. Т. Кресовић, *Велике игре на Балкану*, „Графикон“, Београд, 1999.
8. Ј. Бодански, *Неки то зову мир*, „Просвета“, Ниш, 1998.